

Geschiedenis van de Goese Polder (17)

Het hof Klein Frankrijk

In 1817 mag Henricus Johannis van 't Hof op zijn hofstede 'Klein Frankrijk' een schoorsteen laten bouwen. Uit de kadastrale atlas van 1832 blijkt dat deze rentenier nog steeds eigenaar is van deze boerderij. Maar in juni 1847 is landbouwer en grondeigenaar Jan Karel van Baalen eigenaar. Deze behoorde tot de zeer rijke inwoners van de stad Goes en in 1834 tot de christelijk afgescheidenen. Later bekend als de Gereformeerde Kerk. Hij fungeerde als ouderling/scriba van deze kerk. In 1847 krijgt hij toestemming om een *dam met heul* aan te leggen tussen de sloot en de oude singelweg en de door hem bewoonde hofstede Klein Frankrijk. Volgens overlevering werd ronds 1850 de toen nieuw gebouwde schuur als kerk gebruikt voor de afgescheidenen. De boerderij staat er nog steeds aan de rand van de Goese Polder in de Westerstraat.

Wanneer deze boerderij is gebouwd weten we niet. Uit oude stukken blijkt dat de geschiedenis enkele honderden jaren terug gaat. Op de stadsplattegrond van Jacob van Deventer van 1560-1565 zijn nog geen boerderijen in de Goese Polder te zien. De 's Heer Hendrikskinderendijk – aangelegd in 1417 – was de belangrijkste toegangsweg tot de stad Goes. Op de stadsplattegrond is ten noorden van deze dijk al bebouwing te zien. Vermoedelijk is deze bebouwing in 1572 door de Geuzen verwoest. In dat jaar deden zij diverse pogingen het Spaansgezinde Goes te veroveren, overigens zonder succes. Vanaf 1585 werd begonnen met de wederopbouw. In opdracht van Prins Maurits kreeg Goes een moderne omwalling met bredere grachten en twee ravelijnen. Deze nieuwe stadsverdediging was rond 1635 voltooid. In 1650 kwam er een nieuwe stadsplattegrond. Dan zijn er ook enige verspreide gebouwen in de Goese Polder te zien. Eén daarvan moet vermoedelijk het begin zijn van de later boerderij Klein Frankrijk. Op de hoek, die later bekend zal worden als de Zoute Vest, is een gebouw in een boomgaard getekend. Mogelijk een buitenplaats of zomerhuis van een rijke stadsbewoner. Al vanaf de zestiende eeuw lieten rijke Goesenaars buitenhuizen bouwen buiten de stadsgracht.

Vluchtelingen

Maar hoe komt deze boerderij aan de naam Klein Frankrijk? De archieven geven geen duidelijkheid. De huidige bewoner van de boerderij is Martinus Suurland, op 9 oktober 1941 op deze plaats geboren. In 1937 – midden in de crisisjaren – waren zijn ouders op deze boerderij gestart als pachtboeren. Beide ouders waren afkomstig uit Tholen, vader uit Stavenisse en moeder uit Poortvliet. Hij zoekt de naamgeving meer in de vlucht van de Franse hugenoten. Op 13 april 1598 werd door de Franse koning Hendrik IV het Edict van Nantes uitgevaardigd. De hugenoten (protestanten) kregen

het recht op uitoefening van hun geloof. De jaren daarna waren er vele bloedige geloofstwisten tussen katholieken en protestanten. Koning Lodewijk XIV, ook wel bekend als de Zonnekoning, verklaarde op 18 april 1685 het protestantisme illegaal. Ruim 400.000 Franse hugenoten gingen op de vlucht. Een groot aantal vestigde zich in Nederland. Volgens Suurland – die heeft het weer van overlevering uit de familie – zijn er op deze boerderij Franse hugenoten ondergebracht. Hierdoor werd deze boerderij in de volksmond *Klein Frankrijk* genoemd.

De boerderij is ruim 100 jaar in het bezit geweest van de familie Van Baalen. De boerderij werd steeds voor een periode van zes of zeven jaar verpacht. Vaak werd deze pacht weer verlengd en soms ging deze over van vader op zoon. Voor nieuwe pachtboeren was het daarom moeilijk aan een boerderij te komen. In 1937 waren de ouders van Martinus Suurland op zoek naar een pachtboerderij. Bij toeval kwamen ze in Goes terecht. Daar had boer Zandee de pacht over Klein Frankrijk. Hij was al op leeftijd en had één zoon die de beoogde opvolger was. Het noodlot trof dit gezin. Op woensdagmiddag 12 augustus 1936 brak een hevige onweer los. De 24-jarige zoon werd tijdens het ploegen door de bliksem getroffen en gedood. Hierdoor ontbrak een opvolger voor de pacht. Een mooie kans voor de dan 28-jarige Suurland. Hij zocht contact met de rentmeester. De volgende dag op een vroeg tijdstip moest hij zich melden bij de rentmeester. In alle vroegte vertrok hij op de fiets uit Tholen – de verbindingen waren nog slecht – en kon hij de pachtovereenkomst tekenen. Eind jaren veertig van de vorige eeuw overleed de eigenaar kinderloos. Zijn erfgenamen, veelal neven en nichten, wilden de boerderij verkopen. Zo werd pachter Suurland eigenaar van Hof Klein Frankrijk. In 1955 overleed hij op 46-jarige leeftijd. Zijn zoon Martinus nam samen met zijn moeder – die in 2006

Boerderij Klein Frankrijk in 1976 (Foto: collectie Bitter-van Opstal, Gemeentearchief Goes)

op 95-jarige leeftijd overleed – de boerderij over.

Achter het woonhuis is verschillende malen een schuur gebouwd, welke ook diverse keren door brand is verwoest. Martinus weet nog dat de laatste schuur in 1850 was gebouwd en dat er een gevelsteen was met dit jaartal en de letters JvB, mogelijk de initialen van de toenmalige eigenaar J. van Baalen.

Boerderij Klein Frankrijk is altijd een gemengd bedrijf geweest van veeteelt en landbouwgewassen. In de jaren veertig van de vorige eeuw had men drie of vier melkkoeien en op het land aardappelen, bieten, vlas en rapenzaad. Dat laatst gewas werd men gedwongen te verbouwen tijdens de Tweede Wereldoorlog vanwe-

ge de koolzaadolie dat als brandstof werd gebruikt. Later is men overgegaan op het houden van mestvee. Op de veemarkt in Den Bosch werden ossen (gecastrateerde stieren) gekocht en nadat ze waren vetgemest werden ze weer verkocht om geslacht te worden. Tot 1985 hield men zo'n dertig ossen. Inmiddels is het geen boerenbedrijf meer en is de schuur enkele jaren geleden afgebrand. Ooit was het een boerderij aan de rand van de stad, nu een groene oase in een verstedelijkt gebied. De naam Klein Frankrijk blijft nog voortleven in een kleinschalig industriegebied.

FdK

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van informatie van het Gemeentearchief Goes, gesprekken met Martinus Suurland en de websites Wikipedia en KrantenbankZeeland.

Buurtbemiddeling

Buurtbemiddeling Goes helpt bij (dreigende) burenruzies. Hoe werkt het? Je neemt contact op met de coördinator **tel. 0113-277111**. Een buurtbemiddelaar maakt een afspraak voor een gesprek. De buurtbemiddelaar gaat ook naar de burens en regelt een gesprek op neutraal terrein. Samen met je burens maak je een afspraak die op papier wordt gezet.

Wat doet een buurtbemiddelaar?

Is een deskundige vrijwilliger die luistert naar het verhaal van alle betrokkenen. Heeft geen oordeel over goed of fout en helpt een oplossing te vinden die voor iedereen aanvaardbaar is.

Kledingbeurs

De volgende Kledingbeurs wordt gehouden op **woensdag 8 maart in Wijkcentrum De Spinne**. Op die dag is de verkoop van zomerkleding, schoenen en speelgoed van 18.00 uur tot 20.00 uur. Meer informatie bij Pimmie Goovers, tel. 0113-214663.

Ook is de kleding-, schoenen- en speelgoedbeurs aanwezig op de Polderfair op zaterdag 14 januari 2017. Er wordt informatie gegeven over de in te brengen spulletjes over de codering en inschrijffnummer. Ook zijn er kleding, schoenen en speelgoed aanwezig wat verkocht wordt.

DIERENARTSENPRAKTIJK Midden-Zeeland
Karelse Van Dijk Stokman Van Anrooij

Drs. M.C. van Anrooij
Van Hogendorplan 6, Goes
Telefoon: 0113-223381

Open spreekuur op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 16.00 – 16.30 uur.

Tevens behandeling op afspraak.

Uw uitvaartwensen in vertrouwde handen

Roeland UitvaartZorg
Zorg Aandacht Respect

De zekerheid voor een waardig en betaalbaar afscheid!

- ✓ Volledige verzorging van de uitvaart ongeacht uw verzekeringsmaatschappij
- ✓ Verzorging van de overledene door of in samenwerking met onze gekwalificeerde medewerkers
- ✓ Alle faciliteiten voor een stijlvolle thuisopbaring
- ✓ Rouwcentrum beschikbaar voor opbaring, afscheidsdienst of condoleance

Anthony Edenlaan 21
4463 JD Goes
T 0113 - 23 15 77
M 06 - 512 774 73
roeland-uitvaart.nl
info@roeland-uitvaart.nl

25 jaar uitvaartverzorging op Noord- en Zuid-Beveland

DAG EN NACHT BEREIKBAAR EN BESCHIKBAAR!